



| | | | |
|-----------------------------------|---|------------------|--------------|
| נושא: | פרוטוקול ישיבת ועדת איכות הסביבה 6/2021 | | |
| נערך ביום: | 17/3/2021 | אסמכתא: | |
| נוהל ע"י: | עילאי הרסגור-הנדין | נרשם ע"י: | צילה בן עזרא |
| שמות חברי הוועדה הנוכחים: | עילאי הרסגור-הנדין (יו"ר), פנחס כהנא, אורן וולשטיין | | |
| שמות חברי הוועדה שלא נכחו: | דני הרוש, עדי לוי סקופ, אבי מוגרבי, איציק מנהיימר | | |
| שמות מוזמנים שנכחו: | שרית סלע, אודי להב, ליעד בראל-גיל, תמי קצבורג-נבנצל, גיא קריסטל, דודו אשכנזי, שלומית קיטרו, טופז האס, שרונה לימן, נועם ואן דר הל, יניב בלייכר | | |
| תפוצה: | משתתפים, רכזת ועדות העיריה, סגן מבקר העירייה | | |

מהלך הדיון

עילאי הרסגור-הנדין: שלום לכולכם. אני שמח לפתוח את ישיבה מספר 6 לשנת 2021 של ועדת איכות הסביבה. זו הישיבה האחרונה בסדרת הדיונים שלנו על אסטרטגיית הפסולת העירונית ואנחנו נדון היום על מודעות והסברה. זה יפה לעשות תוכניות גדולות ולהניח שהציבור ישתף איתנו פעולה, אבל כפי שאינו בארץ ובעולם, היכולת לרתום את הציבור היא לא פשוטה וכדי שנצליח לבצע את המהלכים האלה צריכים את שיתוף הציבור. קשה לאנשים לשנות את אורח החיים שלהם. בעבר היינו זורקים פסולת בלי להפריד. אחר כך ערכנו שינוי. ביקשנו להפריד פסולת, הבאנו פח חום ופח לניירות וביקשנו לזרוק בקבוקים במקום נפרד. לא תמיד אנשים מבינים מהי הסיבה. לא תמיד אנשים חושבים שיש ערך למה שאנחנו עושים.

שרית סלע: מדובר על הסברה ומודעות. אנשים כן מבטאים רצון ומודעות להשפיע על הסביבה אבל בפועל לא עושים הרבה. עלינו לעדכן את התושבים על השינויים שחלים בעיר ולהגיע לכל שכבות האוכלוסייה. חשוב גם להנגיש את האלטרנטיבות ולהגביר את האמון של התושבים והעסקים בכך שהפסולת מטופלת ברמה גבוהה. בבריטניה יצא קמפיין יחסית מהיר להגדלת 50 אחוז מהפסולת שלהם למחזור ומספר התושבים הממחזרים עלה פי שלושה. הייתה פריסה של פחים אטרקטיביים ברחבי העיר בדגש על מיקומים אסטרטגים. בעבר היה בישראל קמפיין מוצלח ביותר – "הגנה על פרחי הבר". זה התחיל כקמפיין מקומי בחיפה ולאחר מכן הוא אומץ על ידי גורמים ממשלתיים כדי להילחם בתופעה של פרחי בר שנקטפים ונמכרים בשווקים וברחובות. עבדו מול מערכת החינוך. היו אנשים שהעירו אחד לשני ואנשים התגייסו להסברה, כולל הקהילה העסקית. הקמפיין המדובר על שקיות הפלסטיק שיצא בשנת 2017 בעלות של 10 אגורות לשקית דיבר מאוד לאוכלוסייה והייתה הפחתה דרמטית של שמונים אחוז בצריכת שקיות חד פעמיות ומעבר לשקיות רב פעמיות. במשך הזמן הרבה זנחו את המסר ומי שהטמיע המשיך עם השימוש ברב פעמי. תמיד צריך להמשיך בהסברה. המודעות של התושבים לא תמיד מביאה עשייה. אנחנו רוצים לעודד התנהגות לשמירה משותפת על המרחב הציבורי ולקידום ההתנהלות הרצויה והמבוקשת בהקשר לשמירה על הפסולת. חלק ניכר מהעשייה שלנו הוא לחבר את העשייה החינוכית בבתי הספר למשפחות. ישנם 29,644 ילדים בעיר. מבחינת הפעילות החינוכית רוב העבודה שלנו היא בבתי ספר יסודיים. ישנה רכזת קיימות בכל בתי הספר. יש הכשרות ויש תוכניות שילדים עוברים כולל השתתפות בסדורים. אנחנו עורכים במרכז קיפוד אירועי הסברה כמו הרצאות, ירידי יד שנייה, סרטים ועוד. גם בגינות הקהילתיות בעלי התפקידים מקדמים את השיח הזה.



עילאי הרסגור-הנדון: תודה שרית. הזכרת את הקמפיין של פרחי הבר שנחשב לאחד הקמפיינים הטובים ביותר, לא רק בנושא הסביבתי. זה נצרב בתודעה הקולקטיבית והאפקט של הקמפיין הזה נמשך עד היום והוא מאוד יוצא דופן. לגבי השקיות, אני לא בטוח שהקמפיין הוא שיצר את האפקט. ראינו בכפר סבא בנושא ההפרדה שהציבור מתקשה. ההסברה צריכה להיות עקבית ולזמן ארוך.

דודו אשכנזי: בנוגע לשקיות, הקורונה יצרה לנו בעיה של ריבוי פלסטיק. צריך לבדוק עד כמה הקמפיינים האלו מועילים ועד כמה צריך לשפר. במסגרת יום המעשים הטובים שהיה השבוע לא הייתה מספיק תהודה לעשייה מצד התושבים. הם לא ידעו שיש יום כזה ואפשר לבוא ולהתנדב. היה צריך להוציא פרסום או אפילו רכב עם כריזה, וזה חלק הסברתי מובהק. כי ברגע שהתושבים רתומים לימים כאלה הם יקבלו עידוד מהעירייה ורוח גבית, ואנחנו נגדיל את כמות התושבים שמשתתפים. גם מערכת החינוך נחשפת ברמה נמוכה למה שקורה בקיימות. צריך להכניס למערכת השעות בכל הגילאים שעות לימוד שיעסקו בקיימות.

פנחס כהנא: ההרגשה שלי היא שאנשים כן מבינים את נושא המחזור ושרית שואלת איך מוציאים את זה לפועל. אני מעורב בנושאים הסביבתיים ובמועצה נחשפתי לסיפור הכלכלי בצורה אמיתית. אנחנו יכולים לחסוך בתקציב העירוני. זה עוד גינה, זה עוד שביל אופניים. אנחנו עוסקים בתחום משמעותי מבחינה כלכלית. האנשים בשטח צריכים להיות נאמני מחזור כמו נאמני ניקיון ברמה הקהילתית ולהמחיש שזה נושא רציני. צריך לרתום את ועדי הבתים שיכולים לעזור בבניין שלהם.

עילאי הרסגור-הנדון: תודה פנחס. הנקודות שהעלית נכונות וניקח אותן בחשבון כשנגבש את התוכנית ההסברית שלנו.

תמי קצבורג-בנצל: אני רוצה להגיד שפנחס קלע בול. יש כ-15 שלטים במרחב הציבורי שנמצאים במקומות ששיקמנו בזכות חיסכון ממחזור. עשינו לפני כמה שנים פיילוט בשכונת הדרים ושמונו שם דגש מאוד משמעותי על הנושא הכלכלי שהצגנו לתושבים. רצינו לשמוע מהם מה יעזור להראות להם את ההחזר הכספי, אם זה שיקום גינה או צביעה ושיפוץ של הלובי.

שרית סלע: ההיבט של הנגשת מידע לציבור חייב להיות חלק אינטגרלי מהעשייה שלנו לאורך זמן ולהרחיב את ההסברה שלנו. צריך להגביר את האמון בקרב התושבים ולהנגיש את המידע על פיזור של המתקנים. צריכה להיות נוכחות קבועה, גם דיגיטלית וגם במרחב עצמו, וצריך לעשות את זה יחד עם פילוח של קהלי יעד בצורה שמייצרת הסברה ייעודית לתושבים, לעסקים ולפנים הארגון. יש כלים שמסייעים לשינוי התנהגות. המטרה היא לרתום לטובת התהליך. במרחב הציבורי צריך לעבוד עם מה שנקרא "משחוק". הרעיון הוא להפוך את המשימה של מחזור וניקיון למשהו כייפי ולהטביע את זה בזיכרון חיובי. חשוב לייצר ולעודד אנשים לבחור בהתנהגות חיובית. הנושא של הפרדה ומחזור הוא נושא שמותאם לאורח חיים שיותר מותאם למחזור הפסולת הביתית. הרעיון לייצר פלטפורמה שהיא אפליקציה המראה איפה נמצאים מרכזי המחזור וזה מאפשר לנו לשפר ולפתח את המידע בצורה נגישה ולאמץ פתרונות מתקדמים. יש לעודד את התושבים בהיבטים של קיימות, למשל דברים כמו שוק פשפשים ויד 2 בפארק, שמאפשרים למכור ולקנות דברים חדשים וישנים. הרעיון הוא לעורר מודעות ולייצר כלים שיטמיעו את תפיסת הקיימות.

אודי להב: אנחנו רוצים להגדיל את העצימות של פעילות נאמני הניקיון ולייצר בכל שכונה נאמנים שרואים מה קורה במרחב הציבורי ומציפים אותנו במידע. ביחד נטפל במרחב הציבורי ונצמצם בו את כמות הפסולת. בערד הרחיקו לכת, צמצמו את כוח האדם של הרשות והשתמשו בנאמנים עם סמכויות אכיפה.

דודו אשכנזי: אני רוצה להתייחס לנושא נאמני הניקיון. אני חייב להגיד כמי שמכיר מהעבודה שלי בקק"ל את נאמני היער, וכן מהתנדבותי בעיר. צריך לקחת בחשבון שצריכים לתת להם כלים לעזור לתושבים. צריך לתחזק נאמני ניקיון וחשוב שתהיה תוכנית שנתית ברורה של השתלמויות כדי לתת להם חידושים. דבר נוסף: אני רוצה לשאול את שרית שהעלתה את הנושא של האפליקציה. האם נעשה סקר או משאל בקרב התושבים מה הם מצפים? האם היה פילוח ועד כמה? ניתחו סקר כזה?

שרית סלע: לא קיימת אפליקציה כזו. המטרה שלנו בשלב הבא היא להרחיב עוד את המעגל שלנו דרך הפייסבוק. קיבלנו התייחסויות של אנשים עם הסתכלויות שונות. אנחנו כן נשתמש בכלים דיגיטליים. לא תמיד אנשים מבינים את המשמעויות ואיך אנשים רואים את עצמם שותפים למהלך.



דודו אשכנזי : אני חושב שחשוב לנסות לגייס את הציבור. צריך להגיע לכל בתי אב ויש אפשרויות לעשות את זה באמצעות סוג של משחק או חידון שדרכו מביעים עמדה. ישנם עוד כלים. ברגע שאנחנו יודעים מה תחומי ההתעניינות של הקהל ועד כמה הוא מגויס, אנחנו ניגע בנקודות שלו ואז נחפש מישורים אחרים. זה יכול להשתנות משכונה לשכונה. יש פער בין הציפיות של התושבים לציפיות של כל הגורמים שעושים עבודה נפלאה.

עילאי הרסגור-הנדן : הוזכרו כאן הרבה נושאים שקשורים למידע ויש הרבה מידע שעולה לאתר שלנו. יש לנו הרבה חומר, גם חומר שהובא כאן בוועדות וגם שחלקו קיים באתר. שרונה לימן העלתה בישיבה הקודמת את עניין מפת מכלי המחזור. לכן אני נותן לשרונה את רשות הדיבור.

שרונה לימן : לגבי מה שדיברו פה על הפחתת הפסולת, שמעתי ששרית מדברת על ענייני יד 2 ושהיא לא מספיק מחלחל. ואני שוב באה בזווית של בתי הספר. כל שנה לתלמידי כיתות ו' וי"ב יש חולצות בית ספר שהם לא צריכים ואנו מארגנים ירידים ומחלקים אותן לתלמידי בית הספר בכיתות הנמוכות יותר. צריכים לגרום לכל בתי הספר כך להתנהג. זה יחלחל לאוכלוסייה כולה.

ליעד בראל-גיל : תודה רבה על ההצגה המעניינת. זה אחד הנושאים שאני מתמודדת איתו בכניסתי לתפקיד. אנחנו נפגשים כמעט מדי שבוע בשכונות עם התושבים וזה נושא שעולה שוב ושוב. מצד אחד מאוד רוצים לשפר את הניקיון ומצד שני כשמנסים לגייס אותם למהלך יש התנגדות, כל אחד מסיבותיו שלו. אבל אין לי ספק שהפתרון צריך לבוא מהשטח. ההסברה היא חשובה אבל אי אפשר להתבסס עליה והסברה דורשת הרבה תקציבים. גרתי בעבר בקנדה ושם זאת דרך חיים מקובלת. מי שלא עומד בזה מקבל דוח ואנשים לומדים דרך הכיס. אני תמיד בעד דרך הסברה אך ללא ספק גם אכיפה היא מאוד משמעותית בעניין הזה.

שרית סלע : לסיכום אני רוצה להגיד שבסך הכל הייתה הרבה חשיבה משותפת והעמקה לאורך כל החודש וחצי האחרונים. אני רוצה להגיד תודה. השלב הבא הוא יציאה להרחבת המעגלים לכלל הציבור. יש חשיבות לכך שאנשים יכירו שמהלך כזה קורה וכמובן שנמשיך בשיח פתוח.

עילאי הרסגור-הנדן : אני רוצה להודות לכולכם על ההתייחסות, המאמץ והזמן שהקדשתם לישיבות הוועדה האלה. קיימנו שש ישיבות של ועדת איכות הסביבה בנושא. אנחנו הולכים למהלך חסר תקדים בעיר. יש הרבה הצלחות בעיר שלנו והרבה דברים שערים אחרות לומדות מאיתנו, ועדיין מה שנעשה הוא דבר חסר תקדים בהיקף שלו. אנחנו נצליח להגשים פרויקטים פורצי דרך ונעשה אותם בצורה מסודרת ומובנית. אין לי ספק שיהיו לנו הצלחות שישפיעו על העיר. נגבש טיוטה של התוכנית, נחבר קהלים ולבסוף נפרסם תוכנית מגובשת רב שנתית שתהיה מפת הדרכים שלנו. תודה רבה לכולם.

עילאי הרסגור-הנדן
סגן ראש עיריית כפר-סבא

חתימת יו"ר הוועדה